

PROLOG

Tiden för esternas landsflykt under andra världskriget har numera sjunkit undan till en liten parentes i historieböckerna. Jag tycker att dessa nästan bortglömda händelser förtjänar att belysas på nytt, vilket jag också har försökt göra, delvis sedda ur ett barns synvinkel. Jag var drygt tre år gammal i september 1944 när min far bar mig över landgången efter vår långa resa över Östersjön, eller Västerhavet som esterna säger. Då jag för första gången satte ner mina fötter på en svensk brygga i Kummelnäs, strax utanför Stockholm.

När vi kom till Sverige som flyktingar var vi en av de första grupperna av invandrare. Hundratusentals människor från olika länder och kulturer har kommit till Sverige sedan dess och Sverige har fått en viss vana att ta emot invandrare. När vi kom var rutinerna bristfälliga, men vi blev ändå vänligt omhändertagna, vilket många flyktingar från de baltiska staterna genom åren har beskrivit och vittnat om.

Det här är en berättelse om min familj och släkt, med min mor Therese som huvudperson. Hon levde mellan 1902–2001 och föddes i den lilla byn Ungru, strax utanför den idylliska kurorten Haapsalu på den estniska västkusten.

Therese hann uppleva mycket under sitt långa liv. Hennes barndom och ungdomstid präglades av både rysk och tysk ockupation. Hon gifte sig med den unge attachén Richard Jöffert, som så småningom skulle bli min far. Som diplomathustru under Estlands frihetstid fick hon resa och uppleva mycket. Den tiden blev hennes verkliga guldålder. Efter vår landsflykt till Sverige under andra världskriget fick hon börja ett helt nytt liv.

När Therese var 93 år spelade jag under några intensiva veckor in en sex timmar lång intervju med henne. Jag lovade henne också att så småningom skriva ner familjens historia. Min berättelse baserar sig på hennes egna ord och mina personliga minnen. Jag har lagt in fragment om hur livet kunde gestalta sig i en estnisk småstad i början av förra seklet, under Thereses ungdomstid. En tid som idag nästan helt fallit i

glömska. Men som mycket väl förtjänar att påminnas om tillsammans med glimtar ur Estlands historia.

Exilester brukar älska berättelser om exilester! De brukar le igenkännande eller vemodigt åt episoder som påminner om egna upplevelser under och efter flykten från Estland. Naturligtvis hoppas jag att även svenska läsare skall kunna uppskatta och ta till sig min berättelse om Onkel Peeters dotter Therese.

Stockholm, augusti 2008.

Luule Sander Victorin